

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 8 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 3.

Bemutatás.

Az 1723. évi II. t. cz. rendelkezése szerint hazánkban végleg rendezve van a legfontosabb kérdés, a trónöröklés kérdése.

Maga a születés adja meg a jogot a trónra, minden deklaráció, vagy állami hozzájárulás nélkül, s ez a jogi sorrend oly precízül van megállapítva, hogy a törvényt többé változtatni, vagy módosítani soha sem kell.

A pragmatika szankció sarkalatos törvény, örök időre készült.

De minden törvény felett ott a legfőbb Ur, kitől minden hatalom származik s Ő tetszése szerint mutatja meg, midőn úgy látja bölcsessége, hogy nem a nép, sem a tételes törvénynek ereje folytán, hanem csak az Ő kegyelméből uralkodik az uralkodó.

A mi pragmatika szankciónk is igen közel állott ahhoz, hogy bármily veszélyes és kényes dolog is, mégis megváltoztatják, illetve módosítják.

Akit törvény szerint illet a trón, királyunk öcsésének legidősebb fia, beteg lett, nehéz, kétségbeesítő betegsége ijesztő híreit vettük, mind erősebben borult az aggodalom két ország népének lelkére.

Mit hoz a jövő? Egy nehéz beteg üljön-e a trónra, mely az egészségesnek is egész erejét kívánja, vagy . . . ?

Amit senki sem akart kimondani,

veszedelmesen közelgett a pragmatika szankció módosítása.

De közbe jött egy örökké emlékezetes, örökké fájdalmas eset.

Más áldozatot kapott az ég.

Egy tiszta női lelket, egy fia szeretetéből élő szívet, melyet átal járt a tör.

Az Ur elfogadta e tiszta áldozatot s a trón gyöngyéért meg hagyta a trón erejét.

A pragmatika szankción nem kell változtatni, a trónöröklés rendjébe nem jut veszélyes precédens, Ferencz Ferdinánd teljesen meggyógyult s testben, lélekben méltó a trónra.

Nem a trónra nevelték, de Isten gondviseléséből trónra jut, nem a politika volt magyar nyelvemestere, hanem a szíve s örömmel halljuk legjobb magyarjaink szájából a hirt, hogy a leendő trónbirtokos tisztán és folyékonyan beszéli nyelvünket, mely az egyedüli, de biztos út ahhoz, hogy meg is szeresse ezt az országot, ezt a népet, melynek amilyen kemény, erőteljes a nyelvezete, olyan őszinte és hű a szíve.

Hiszszük, hogy meg fogja ismerni hazánkat. Beutazta a keletet, a félvilágot, hogy lásson, tapasztaljon, lehetetlen, hogy leendő országát is alaposan át ne tanulmányozza, nem csak átutazás, de hosszú tartózkodásra is ne válassza.

Katonai nagy állása igen jó eszköz rá, hogy ezt a reá és reánk nézve legfontosabb tanulmányutat a legapróbb részletekig végig csinálja s mind az országot megszeresse, mind magát megszerettesse.

Mert a törvény hatalmat ad — de csak a ragaszkodás biztosítja azt.

Olyan vezetőt adott Isten Ferencz Ferdinánd trónörökös mellé, kit az egész művelt világ csudál mint legalkotmányosabb és lovagiasabb uralkodót.

Nem kell új utat törni az utódnak, csak pontosan beilleszteni lábát az előd nyomdokába és haladni tovább e nyomok által jelzett uton.

Ez az út eddig a békéhez vezetett s ezután is a békéhez s a haza és király boldogságához fog vezetni.

E jelre nézzen ő, s e jelben fog győzni.

P—y.

Gróf Apponyi Albert levele a kassai ellenzékhez.

Az Abauj-Kassai-Közlöny szerkesztője az üdvözlő táviratra Apponyi Albert gróftól a következő levelet vette:

Igen tisztelt ügyvéd ur! Már régen nyomja lelkiismeretemet, hogy arra az üdvözlő táviratra, a melyet a kassai elvbarátok és fegyvertársak nevében, parlament harcunk szerencsés befejezése után hozzám intézni szives volt, mindaddig a válaszszal adós vagyok. Legjobban azt sajnálnám, ha e mulasztásom olyan félreértésre adott volna alkalmat, mintha a mostani politikai helyzetben régi küzdelmeink emlékeés azok az összeköttetések, melyeket ama küzdelmek létre hoztak, nem bírnak többé előttem azon értékkel, vagy nem éreznék irántuk a régi melegséggel. Pedig azok a régi küzdelmek készítettek elő a mostani örvendétes fordulatot, melyben mi — a volt nemzeti párt — törekvéseinek megvalósulását láthatjuk és így elveink intenzitásával léphetünk az önzetlen támo-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

L Á Z B A N.

Itta: Stella.

— Nézze doktor ur, én azt hiszem teljesen megfelelőe, ha csak a szülőbe mennék. Ott is kitűnő a levegő, aztán Bagiék künn laknak már, náluk olyan ellátásban, ápolásban részesülnek akár itthon. És legalább . . .

— Igen értem és legalább hazajönne mindennap, vagy a családját hívná magához napokint, pontos értesüléseket szerezne az itthon történő legcsekélyebb dologról is . . . Mi? . . . Nem édes barátom, Önnek mennie kell ha hamarosan magához akar térni.

— De Ön nem ismer engem, a gond, az aggodalom a családomért még betegébbé tesz majd.

— A családja felől egészen nyugodt lehet, Önagsága pontosan f gja Önt értesíteni minderről, a mi csak fontos és érdekes lehet Önnek, a hivatal meg . . . az az igazgatóság gondja. Ön megkapta a három heti szabadságot.

Tary Károly fáradtan, gondolatokba merülve dönt nyugágára. Belátta, hogy a tudomány emberének igaza van, hogy teljes felgyógyuláshoz e három heti üdülésre szüksége van, de hát itt hagyja a feleségét, a Nusikáját.

Ez még nem volna a legnagyobb baj! De itt hagyja azt a féltve őrzött szépséges szép asszonyt azzal a Szabóval egy fedél alatt . . . és egyedül . . . Szívét a féltékenység pokoli kinjai marcangolják. Az a Szabó most is olyan szemeket vet a feleségére, hogy a vér felforr ereiben. És az asszony . . . eddig még nem lehetett oka a panasznak, de ki tudja, az ő hosszadalmas betegsége, az együttléttel azzal az ő helyettesével, a kitől még az irigység sem tagadható el, hogy szép, derék, jó modoru férfi — nem gyújtja-e lángra azt a könnyen hevülő vért, mely ennek a szép asszonynak az ereiben folyik?

Megborzadt még a gondolatra is, öklöbe szorult mind a két keze. Szemei vérben forogtak, melle zihált. Megölném — sziszegte — megölném mindkettőjüket.

— Károly, Károly — szólt kétségbeesetten a belépő asszony, látva férjének szálnalmas állapotát — mi bajod az Istenért?

A nő odaült a nyugágú szélére, puha meleg kezével végigsimította a férje izgatott arcát, szerelmes gyöngéd szavakat intézett hozzá. A férfi vadul dobta el magától, igen, igen, — mondá lihegve — megölném, meg . . .

Az asszony egy kanál orvosságot adott be a betegnek, melytől az csilapult kissé.

— Mi bajod volt az Istenért — kérdé kis szünet mulva aggodalmasan — úgy megijesztettél.

— Az a göres, ismét az kinezott.

— Látod nem akarsz szót fogadni az orvosnak, nem akarsz fürdőre menni, pedig azt mondta, ha egészséges akarsz lenni, nem szabad itthon maradnod.

A férj hallgatott és fürkészően tekintett nejeire, az a tekintet olyan átható volt, egész a vesékig hatott.

Az asszony nem ügyelt rá, folytatta.

— Nem is szeretsz te minket, különben jobban vigyáznál az egészségemre.

Szavaiban annyi szeretetteljes aggódás, annyi gyöngéd szemrehányás volt kifejezve, hogy a beteg elérzékenyült.

— Hogy hagyjalak itt benneteket és hogy legyek én ott nélkületek?

— át vigy magaddal.

— Igen, ez lenne a legfőbb vágyam, de hát lehet? Hát tehetem? Nem felemésztette ez a betegség annak a kis megtakarított pénznek a felét. S nem kell-e a másik fele még, tudom-e, hogy meddig fog tartani?

Az asszony szomorúan csüggeszté le fejét. A szegénység nyomasztó hatását csak most érezte hat évi házassága óta.

— Vegyünk kölcsönt, — mondá kis szünet után.

A férfi sóhajtott. Nejeinek e könnyelműsége már sok gondot okozott neki, nem tudta vele a pénz értékét megismertetni.

— Nem — felelte — kölcsönt nem vesznek, a gyermekemnek vagyont úgy sem hagyhatok, olyan nevelést kell hát kapnia, mely

gatás terére, míg a függetlenségi párt megnyerte azt, a mit érvényesülésünkől várhatott: a törvény által biztosított szabadságot politikai akciójába és a teljes lojalitást a politikai küzdelmekben. Ezt a helyzetet együtt vívtuk ki és ha — a mint erre az eshetőségre előre mondtam — most el is válnak utaink, reményem mindig fogjuk érezni fegyverbarátságunk idejéből a kölcsönös nagyrabecsülést és rokonszenvet. Ákos barátunk nem tart velünk a mit nagyon sajnálunk; ő az átalakulást nem tartja elég teljesnek, a mely nézetével itt polemizálni nem akarok, de csak annyit fejezhetek, hogy esatlakozásunk nélkül a fordulat alig jött volna létre. Mindenesetre melegen óhajtom és óhajtunk mindannyian, hogy Ákos minél előbb ismét a parlament disze legyen és fényes tehetségét, arany jellemét a nemzet javára értékesíthesse. Mindezeket csak azért mondom el ily későn, mert a sok politikai fordulat épen édes atyám halálával esett össze és így gondolataim és érzelmeim világa, valamint tetterőm is annyira meg volt ostromolva két oldalról, hogy ebbe az időbe eső mulasztásaim talán elnézésre számíthatnak. Ezt kérem önöktől, kassai együttes küzdelmeink részeseitől, valamint baráti érzelmeink fenntartását, melyeket a magam részéről a régi melegséggel kifejezve, igaz tisztelettel maradok

Eberhard, 1899. április 27.

Öszinte hive
Apponyi Albert.

Horánszky és a Tisza-klikk.

Horánszky Nándor, a volt nemzeti-párt elnöke, immár a szabadelvűpárt oszlopos tagja, úgy látszik metamorphosison ment át. Minden jel arra mutat, tegnapi beszéde pedig éppenséggel azt látszik bizonyítani, hogy jobban vonzódik azokhoz, a kik ellen harcolt, a mikor még a nemzeti párt elnöke volt a múltban. Nyomról-nyomra, lépésről-lépésre ki lehet mutatni, hogy közeledik a Tisza-klikkhez és tegnapi beszéde alatt látni is lehetett, hogy éppen a Tisza-csoport tagjai éljeneztek és tapsoltak legjobban. Mert emlékezzünk csak vissza kissé. Ő volt az, a ki a közelmúltban elment a Drexler-vendéglőbe; ott a Tisza-klikk tagjaival vacsorázott, ünnepeltette magát és ünnepelték is. Apponyi Albert akkor nem volt jelen azon a vacsorán és ugylátszik nem is akar a Tisza-klikkel szoros érintkezésbe lépni.

Mit jelent már most ez a metamorfozis? Vagy a Tisza-klikk tagjainak van olyan varázs-

ereje, a mely meg tudja nyerni, le tudja bilincselni Horánszky Nándort, vagy fordítva: Horánszky Nándor egyéniségében van valami varázs, a mely vonzást gyakorol a Tisza-csoportra. Ha a Tisza-klikkben van meg ez a bizonyos varázs, akkor az a klikk sokkal hatalmasabb és félelmesebb, mint sokan hiszik még többen tagadjak; ha pedig Horánszkyban van meg a Tiszákra különös hipnotikus erővel ható varázs, akkor az a volt nemzeti párt tagjai csalódtak Horánszkyban.

Van még egy harmadik eshetőség is. Lehet, hogy Horánszky Nándor csak szimulálja ezt a rokonszenvet a Tiszák iránt és politikai eszélyességéből tünteti föl a dolgot úgy, hogy a Tisza-csoportot legalább egyidőre, bizonyos célok elérésére megtévessze és vele a véd- és dacszövetséget a szeszűzés felbontásának bizonytalan határidejéig megkösse. Akárhogy áll a dolog, legyen meg bárkiben is a varázs, vagy szimulálja bár Horánszky ezt a rokonszenvet: a jelenség a legnagyobb mértékben érdekes és az krónikásainak érdekes ezt a jelenséget följegyezni.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

B u d a p e s t, május 3.

A kanzelparagrafus feletti vita végéhez közeledik. Már csak az egy Szalay Károly van szólásra feljegyezve, aztán bezárják a vitát.

A napirend előtt elnök jelentette, hogy Fichler Győző interpellációt jelentett be a Vaskapu-tarifák ügyében. Črlei Kálmán pedig a vizügyi bizottság jelentését terjesztette be.

A szószékszakasz.

Szalay Károly Ugron-párti a miniszterelnök tegnapi beszédével foglalkozik. A szakasz ellen foglal állást, mint amelyet nagy részben sérelmesnek tart. Módosító indítványt nyújt be. (Helyeslés a néppárton.)

Amennyiben szólásra senki nincs feliratkozva, elnök a vitát bezárja.

Plósz Sándor igazságügyminiszter emelkedett fel szólásra, hogy az egyes beszédekre reflektáljon. Elsőben Molnár apáttal polemizál és azt mondja, hogy a köznép sokkal józanabb, semhogy az apát által felhozott fenyegetéseket komolyan vegye. Molnár hasonlatai a lelki fe-

nyezetéseket illetőleg nem találunk. A választások szabadságát nemcsak az államhatalommal szemben, hanem a vallási befolyás ellen is biztosítani kell.

Példát hoz fel, hogy Jézus Krisztust és Szt. Jánost a templomban éljenezték, annak illusztrálására, hogy ide vezet az, amikor a szószékről politikát akarunk üzni.

Az állam nem avatkozik illetéktelenül az egyház ügyeibe. Zichy János azt állította, hogy ez a szakasz ellenkezik a szólásszabadsággal. A képviselő ur elfelejtette, hogy itt nem vélemény korlátozásáról van szó, hanem a hatalom jogtalan felhasználásának meggátolásáról.

Ami a szakasz kifogásolt szövegét illeti, azt értelmileg helyesnek látja, mert a kitételek fix értelme meg van részben a büntetőtörvénykönyvünkben, részint más nemzetek büntetőtörvénykönyvében.

Egy kis zaj támad és Zmeskál Zoltán közbeszól:

— Ne beszéljen már! Szavazzák meg!

Perczel elnök csenget és merőben ránéz Zmeskálra. A karzaton Mailáth Gusztáv erdélyi püspök alakja jelenik meg, akit Zichy Nándor követ.

Plósz Sándor pedig folytatja és Polónyi Gézával polemizál, akinek nincs igaza abban, hogy ez a szakasz nem illik bele a büntetőtörvénykönyv rendszerébe, mert itt is elég, ha a nyilatkozatból kivehető a vétkes cselekedet szándéka, mint a felségsértésnél. Az pedig nyilvánvaló, hogy a 170-ik szakasznak első pontja vonatkozik a lelkészekre, a többi pont az első elejének mellékmondata. A javaslatot elfogadásra ajánlja. (Eljenzés a jobboldalon).

Rakovszky István az igazságügy miniszter beszédéből még fokozottabb mérvben látja, hogy a szakasz, úgy amint van, nem állhat meg. Arra kéri, hogy ha már az egész szakasz nem ejthető el, akkor legalább módosítsák, nyujtsanak be egy oly formulát, amelynek szövegéből legalább az tűnjék ki, hogy valaki mikor vét és mikép vét.

A miniszterelnök tegnapi felszólalására reflektál és kijelenti, hogy nem volt szándékában a miniszterelnököt sérteni, annál kevésbbé, mert Széll Kálmán eddigelé sem egyénileg, sem politikailag erre okot nem szolgáltatott. Egyébként a miniszterelnök szólónak kifogást képező beszédének vonatkozó szakaszát helytelenül értelmezte.

A volt nemzeti-párt nak szemrehányásokat tesz és csodálkozik azon, hogy egyházpolitikai álláspontjuk ellenőre most a szakaszt támogatják.

Azt kéri, hogy ha a Ház az ő indítványát nem fogadja el, fogadja el Visontai Somáét. (Eljenzés a néppárton).

majd többet érjen a veszendő vagyonnál s azért nekünk nem szabad kölcsönre gondolnunk, sőt igyekeznünk kell takarítani.

— Ugy hát . . .

— Igen, így hát megyek magam, egészségesnek kell lennem, dolgoznom kell, a lányom nevelése már ma-holnap megkezdődik. De ugye fogtok gondolni a távollevőre néha?

— Bohó — felelt az asszony — még ilyet ki is mer mondani.

A férfi szeretett volna még mondani valamit, de nem merete, pedig mint rágódott az a gondolat ott a szíve mélyén.

— Apuskám vigyél engem is el a fürdőbe, mondta a kis Nuszi apja nyakába csimpaszkodva.

— Nem lehet édesem, akkor ki marad itthon?

— Hát édes mama meg Szabó bácsi.

— Igen ám, de ki vigyáz a házra ha te is eljössz?

— De ki vigyáz te rád ott a fürdőbe, ha nem viszesz el sem engem, sem édes mamát?

— A jó Isten, gyermekeim.

A gyermek elgondolkozott, majd kis szünet után megszólalt.

— Tudod mit apuskám, kérjük meg a jó Istenkét, jöjjön ide mihozzánk és vigyázzon a házra, akkor én elmegyek veled.

Tavy Károly elmosolyogta magát, magához vonta a leánya szöke fűrtös fejcskáját és csókokkal borította a csacsogó piros ajkakat.

— No ugy-e jó lesz így, — kezdte ismét az apja karjaiból kiszabadulva.

— Nemi drágám, neked itthon kell maradnod, hogy elmondhasd, mi történt mig apád távol volt.

Nusika kérdőleg függeszté okos szeméit a beteg arczára, az meg folytatta kevés idő múltán.

— Igen lelkem, neked kell vigyáznod édes mamádra, ne hogy bántsa valaki, tudod.

— Szabó bácsi — röppent el a piczi ajkáról mintegy kitalálva az apa legtitkosabb gondolatát.

— Vigyázz ő rá is, ha bántaná, csak mondd meg nekem.

— Nem, ő azt nem teszi, hisz' olyan jó bácsi, annyi cukrot ad nekem mindig.

— Hát csak vigyázz mindenre édesem és mondd meg ha hazajövök, hogy ki mint viselte magát, mert a ki jó lesz, az kap szép ajándékot.

A gyermek édesen nevetett, tetszett magának e fontos szerepében, ő vigyázzon az édes anyára és még Szabó bácsira is, ő mondja ha jók voltak-e, ha megérdemlik-e az apa ajándékát.

Tavy Károly úgy érezte, mikor a vonat kirobogott vele a dombhegyházi kis állomásról, hogy eddig élvezett családi boldogsága is elűnik a tova tűnő házakkal, kertekkel. Egy hétnél tovább még soh' sem volt távol szeretettől s ekkor is mindig maradt valaki a feleségénél, de most . . . teljesen egyedül hagyta

azzal az emberrel . . . De mit tehetett? Az igazgatóságnak csak nem írhatja elő, hogy milyen koru embert küldjön helyettesítésére. Hálásnak kellett lenni a méltányosságért, melyben részesíték és végre is a tapasztalatok nem sok hasonló esetről tanuskodhatnak.

Szinte örült, hogy egyedül lehetett a szolgálati szakaszban, jól esett neki a magány, legalább zavartalanul adhatta át magát gondolatainak. Fáradtan dönt végig a fülke kerevetén és vigyázva nyújtotta ki sajtó lábait, melyekből a kínzó reumát kiűzendő kellett családját odahagyni. Ha magával vihette volna őket, ha ott is elhalmozhatták volna gyöngédségükkel, szeretetükkel.

E szónál megállt. Vajjon szereti-e őt az az asszony? Végig nézett elsóványodott alakján, megtapogatta sápadt, beesett arcát és felsóhajtott. Szerethet-e engem ez az asszony? Az a szépséges viruló nő, őt a betegségtől elkényszeredett embert? Aztán felháborodással tette hozzá igen — és miért ne? Nem volt ő mindig ilyen szánalmas állapotban, mindössze pár hó óta . . . az a szerencsétlen vadászat abban a nedves időben . . . és nem-e azt esküdték egymásnak az oltár előtt, jóban, rosszban egyaránt hűséges társa leszek. Az eskü eddig tartana?

Igen hűséges társa. Eddig az is volt. A mint látszott szerető is. Ki tudja nem fog-e most megtántorodni. Az alkalom meg van

A szavazás.

Es most a szavazásra kerül a sor.

Ugron Gábor ezt megelőzően azt mondja, hogy Visontainak és Szalaynak módosító indítványai azonosak és az egyik a másikat kiegészítve a bizottsághoz utasítandó. A szavazás tehát mindkét esetre egyszerre tehető fel.

Szilágyi Dezső reflektál Ugron felszólalására és nem osztja azt, hogy Visontai és Szalay módosításai azonos volnának és ennek ellenében az elnök felfogását helyesli, amely szerint a szavazás külön-külön teendő fel. (Helyeslés a jobboldalon).

Szalay Károly megjegyzése és Szilágyi Dezső rövid válasza után Ugron Gábor is hozzájárul Szilágyi felfogásához.

A Ház Rakovszky indítványát elveti, mellette csak a néppárt szavazott. Visontai pótdítményét csak a néppárt és az Ugron-párt fogadta el. És most Szalay módosító indítványára kerülne a sor, az elnök azonban úgy teszi föl a kérdést, vajjon a Ház a törvényjavaslatban foglalt bizottsági teljes szöveget fogadja-e el.

— *Ez nem helyes!* — kiált közbe az ellenzék.

Szilágyi Dezső védi az elnök helyzetét, akinek bizony nehéz dolga van a kérdések feltevéseiben, mert nem az írásban történt beuyjtás, hanem a hallott beszéd után teszi fel a kérdést. Előtte a módosítást tartja leszavazandónak.

A szavazás olyan értelemben történik és a Ház a 170-ik szakaszt óriási szótöbbséggel elfogadja.

Öt perc szünet.

Szünet után a 171-ik szakasz következik.

Molnár János ennél a szakasznál ragadja meg az alkalmat, hogy még az előbbi szakaszra vonatkozóan Plósz Sándornak válaszoljon. A kormánypart az, amely már évek óta nem tesz mást, mint folyton-folyvást a vallást behurcolja a politikába. Ezt bizonyítja a most szövegben levő 171-ik szakasz is.

Lukács László pénzügyminiszter érkezik most meg tíz napi távollét után, mely időt üdülés céljából Olaszországban töltötte. A jobboldal szívélyes ovációban részesíti.

Molnár János apát a szakasz rendelkezéseinek tarthatatlan voltát igyekszik bebizonyítani.

Szilágyi Dezső azért szólal fel, mert Molnár János beszédében magára nézve célzást lát. Molnár azt állítja, hogy az, ami most történik, az határvillongás az egyház és az állam közt. Az államnak joga van a maga jogrendjét megszabni és ebben az irányban kivételt nem tehet. Mit akar az a törvényjavaslat? Azt, hogy ott, ahol nagy a kísértés, ott, ahol az önmérséklés hiányozni szokott, ott a választások tisz-

taságát nem lehetett másképp biztosítani, mint ha az állam a maga rendelkezésére álló jogos eszközökkel ezt megteremteni igyekszik. Magának az egyháznak áll érdekében a választási visszaélésekkel szemben állást foglalni.

A javaslat megtámadja a visszaéléseket, amelyek kiküszöbölése mindenkinek az érdekét képezi.

Csodálkozik azon, hogy az államhatalomnak kezébe lévő azokat az eszközöket, amelyek a választás körül a visszaélés eszközei lehetnek, korlátozták és most egyikét a leghatalmasabb eszközöknek, a vallás beavatkozását a választási politikába megfosztani nem akarják.

Az angol büntető törvénykönyvet idézte Rakovszky, szóló most ugyanazt teszi, csak hogy a második részét.

A pap a vallási érzéseket hirdesse. Minél hatásosabban tudja ezt megtenni, annál jobban készíti elő az erkölcsös talajt. Ha azonban a pap a katedrálról a politikáról beszél, akkor higgye el a gáncsot, a büntetést.

— *Ugy van! Ugy van!* — zúgja a jobboldal.

Szilágyi: Az, amit az állam parancsol, azt mindenki, lelkiismeretének érintése nélkül megteheti és viszont Visontai felhozta, hogy a büntető törvénykönyv magasabb büntetőjogi védelmet biztosít a lelkésznek és a templomnak. Az a pap, aki a szószékről kapacitálólóg politikával foglalkozik, túllépte a maga körét és nem tarthat számot a magas büntetőjogi védelemre.

Majd azt fejtegeti, hogy milyen érzelmekkel viseltetnek az ellenpárt tagjai, ha azt látják, hogy vallási tárgyak ellenük politikai célokra felhasználtnak? Magának a papságnak kell rajta lenni, hogy a törvény ezen tárgyakat a profanalástól megóvja. A törvény az ellene vétőket meg fogja büntetni. Ezzel szemben hiába hivatkoznak martirokra. Senkise meg fogja a törvénszegőket martiroknak tartani.

Pader Rezső: Martirok is törvénszegők.

Szilágyi Dezső: De nem minden törvénszegő martír. Az égő pipát nem szabad az inkvizíció tűzéhez hasonlítani. (Tetszés a jobboldalon) Azokat a martirokat, kik a új hitért mágjára mennek, nem lehet ezekhez hasonlítani, mert ezek nem az életüket és vérüket viszik a kegyetlen államhatalommal szemben, hanem jelfeljebb egy kis pénzbiroságot (Derültség) vagy államfogházat kockáztatnak meg. (Tetszés, derültség). Végül ajánlja a szakaszt elfogadásra.

A szónokot megéltjezték és számosan üdvözölték.

Molnár Ákos félreértett szavait igazítja helyre s kijelenti, hogy nem teheti, hogy egy Szilágyival tengelyt akaszson. Visontai módosítványát visszavonja.

Rakovszky István holnap fog beszélni. Fichler interpellációja is holnapra marad. Ülés vége 2 órakor.

UJDONSAGOK.**TAJÉKOZTATO.**

Május 4. Közigazgatási ülés a városházán.

Május 7. A honvédegylet gyűlése d. e. 10 órakor.

Május 8. Nagyváradi város központi választmányának ülése fél 2 órakor.

Május 8. Nyugdíj bizottsági ülés a városházán, d. u. fél 5 órakor.

Május 9. A Sebes-Körözs társulat közgyűlése d. u. 3. ó.

Május 22. A régészeti és történelmi egyesület közgyűlése.

* **A király elutazása.** A király ma délben 12 ór. kor gróf Paar főhadsegéd kíséretében a keleti pályaudvarról Gödöllőre utazott. Ő felsége holnap reggel visszatér Budapestre és általános kihallgatást ad a budai várpalotában. A királylyal együtt utazott el *Ferencz Ferdinánd* főherczeg is.

* **József főherczeg a királyné emlékére.** Erzsébet királyné emlékére József főherczeg kisjenői uradalomban a László majorban Erzsébet alle-t, Hádában, Acsuthon, Dobozon és Tabajdon ligeteket, Acsán fasort, aacsuthi uradalomban pedig az acsai, göböljárasi és bányavölgyi kerületekben, valamint a tiszaszentmiklósi uradalomban is facsoportokat létesített. Ezenkívül az uradalomhoz közelfekvő Kis-Jenő, Ágya, Simonyifalva, Vadász, Nagy-Zerind, Fekete-Gyarmat, Oitlaka, Sikló, Nadab, Csintye, Szintye, Erdőhegy, Almáskamarás, Református-Lovácsbánya, Magyar bánhegyes közsékeket, valamint a nadabi gör. kel. egyházat, a *Körözs szab. társulatot* és a *cs. és kir. 37. gyalogezred nagyváradi parancsnokságát* a szükséges emlékfákkal ajándékozta meg, sőt sok helyütt azoknak sajtát költségén való ültetéséről is gondoskodott.

* **A Bazár-szoros mibe kerül?** Említettük már, hogy a Mayr és Weiszlovits házak kisajátítását megelőző bírői becsühöz kiküldött szakértők már beadták eljárásuk eredményét a birtok-bíróshoz. A számokba némi hiba csuszott be, miért is szükségesnek tartjuk ismételt részletebben közölni ezen adatokat. A szakértők az apácza utcai Mayr-házat 24986 forint 77 kr-ra, a fő-utcai Mayr-házat pedig 115.491 forint 09 kr-ra, tehát a két Mayr-házat 140.477 forint 86 kr-ra; a Weiszlovits-házat 67.110 forint 32 kr-ra s így az összes kisajátítandó házakat 207.588 forint 18 kr-ra becsülték. A békés egyezés szerint a Tóth Ferencz ház-

hozza. 3—4 héten keresztül egész nap együtt van egy emberrel. aki szép, fiatal, szellemes.

Párhuzamot fog vonni közte és az idegen között, s hogy ez nem az ő. férj javára lesz, az bizonyos. Hisz nem mérközhetik meg azzal azt belátja. Elég lelki erővel kellene bírnia ellenállni a császnak, de ki tudja lesz-e? A mai nőket nem nevelik úgy. Már piczi korában beléoltják a tetszvágyat. Nem tanítják másra mint hiuságra, hogyan, mimódon tetszék a férfiaknak. Ez egyetlen élethivatásuk.

Az ő nejét sem vezette egyéb a karjai közé mint a hiuság.

Hízalgett neki, hogy az árvaházból csak most kikerült 16 éves leány iránt ilyen komoly ember érdeklődjék. A hiuságának tetszett, hogy a gyermekleány komoly érzelmeket keltett a meglett férjében. Annak a szeretetnek, gyöngédségnek, a mivel eddig elhalmozta, ki tudja volt-e köze a szívének? Ki tudja? — —

Ej, ha a szíve most nyílnék meg is annak a Szabónak a szavára... Őkleit összeszorította, a vér elborította agyát. Megölném őket... hörögte.

Az a négy hét hosszabb volt négy esztendőnél, de végre is eltelt. Teljesen egészségesnek, erősnek érezte magát. A lelki sem maradták már annyira azok a kínzó kételyek. A nejétől kapott levelek forró szerelemlől, gyöngédségről beszéltek. Az az asszony nem lehet olyan romlott, hogy mindezt színelje s azalatt egy másik... nem merte befejezni a gondolatát.

Meglepte őket. A kölesönös öröm leirhatlan volt. A felesége nem tudott eltelni vele. Alig hitt a szemének. A gyöngédségnek, szerelemnek ez a kifejezése nem lehetett tettetés. Csókja, ölelése soha édesebb nem volt, mint most.

És én még kételkedni mertem — gondolta — oh milyen nyomorult is vagyok.

— Apuskám! vigyáztam ám a mamámra, — mondta a kis Nusi, mialatt a kertet körüljárták.

— Jól tetted drágám. — A gyermek figyelmét elakarta tevelni a tárgyról, nem akarta, hogy jelen boldogságát a legkisebb kétely is megrontsa. De Nusi nem figyelt az apja beszédjére, hanem folytatta.

— Szabó bácsi bántani akarta az édes mamát, de én azt mondtam, hogy megmondom apuskának, akkor aztán elhagyta.

A férfi tekintete elborult, szinte gyűlölettel nézte a gyermeket a ki öutudatlanul feldulja békéjét, lelki egyensúlyát. Egy fordulóhoz értek hol szembe jöttek az eléjük siető asszonynyal.

— Mi bajod — kérde az aggódva, mert borzasztó lelki küzdelem tükröződött, férje arcán.

A gyermek felelt az apa helyett.

— Apuska haragszik most Szabó bácsira, mert bántani akart téged. De ugy-e én nem engedtem?

— Menj játszani Nusikám — mondta az anya, aztán férjéhez fordult. Ebben a dologban magyarázattal tartozom neked.

A férfi felsőhajtott, szívéet fájdalmas sejtelen szorítá össze: Leültek az épen kinálkozó padra és a nő beszélni kezdett.

— Két hét előtt történt. Vasárnap délután volt. A nap nem mutatta magát, sötét viharszél felhők takarták el szemünk elől. A levegő szinte égetett. A kitörni készülő zivatar miatt a szobában kellett maradnunk. Nusika elaludt játékaik közben. én lustán hevertem a diványon; a könyv kiesett kezeimből, a távollevő beteg uramra gondoltam.

A férfi merően nézett az elbeszélő szeméi közé, de azok a szemek nem hazudhattak. Az asszony folytatta:

— Szabó már reggel panaszkodott rosszul-létről. Az ebédet érintetlenül hagyta, meglátszott rajta, hogy szenved. Tanácsomra lefeküdt. Mig Julcsa itthon volt, kétszer háromszor is beküldtem hozzá, nézze meg hogyan van. A hírek bizony megijesztettek. Mit tegyek, gondoltam, bemennék hozzá de tudj Isten féltém vele egyedül lenni. Olyan különösen nézett rám mindig. Nusika aludt, sajnáltam felkelteni, a leány meg elment az anyjához. Amint így töprengem a Cesar jön be egy kis papir szelettel a szájában, melyre csak ennyi volt írva: ha Istent ismer jöjjön be végem van. Ijedten futottam be. Szabó igazán szánalmas állapotban feküdt ott. Feje égett a láztól, míg egész teste reszkett a hidegtől. Kétségbe voltam esve, ő is megkapta a vidéken járványos hideglelést. Most mi lesz velünk? Hamarosan meleg bort adtam neki, amitől el-

ért 70.000 forintot, a Hillinger házáért 78.000 forintot fizet a város s így az összes épületek vételára 355.588 forint 18 krt tenne ki. A bírói szakértők számításainál mindent figyelembe véve, 4³/₄ százalékos számítást vettek alapul.

* **Esküvő.** Tegnap délután tartotta esküvőjét *Hegedüs Sándor* mozdonyvezető kedves, szép menyasszonyával *Gunya Berta* Arankával. Az új párt *Dencs János* tb. kanonok eskette s szép beszédet intézett az ifjú párhoz. Násznapok voltak: *Sterba* Mihály megyei és *Fapp* Lajos pénzügyigazgatósági tisztviselők.

* **Az igazságügyi palota emléktáblája.** Az igazságügyi palota lépcsőházában tegnap helyezték el az emléktáblát, mely mintegy másfél méter magas gránit tábla, rajta a következő felirat:

ÉPÜLT 1897—1898-BAN

I. FERENCZ JÓZSEF

Ő CSÁSZÁRI ÉS APOSTOLI KIR. FELSÉGÉNEK
URALKODÁSA ALATT

BÁRÓ BÁNYFY DEZSŐ

M. KIR. MINISZTERELNÖK

ÉS

ERDÉLY SÁNDOR

M. KIR. IGAZSÁGÜGYMINISZTER

MŰKÖDÉSE IDEJÉBEN

TERVEZTE KISS ISTVÁN MŰÉPÍTÉS

MŰEGYETEMI MAGÁNTANÁR

AZ ÉPÍTÉST ELLENŐRIZTE LÁSZLÓ SÁNDOR

KIR. SEGÉDMÉRNÖK

ÉPÍTETTE SCHIFFER MIKSA MÉRNÖK

* **A miniszter ajánlása.** A magyar királyi belügyminiszter körrendeletet bocsátott ki, amelyben a »Magyarország vármegyéi és városai« című vállalatot mint szakavatott, kitünően összeállított munkát ajánlja. Különösen azon vármegyek figyelmét hívja fel ezen vállalatra a miniszter, amelyeknek nincsen még monografiájuk elkészítve s ez iránt valamely intézkedést még nem tettek. Biharmegyének és Nagyváradnak még nincs valamire való monografiája, csak itt-ott jelentek meg különféle szakmunkák; de mindkét törvényhatóság segélyt szavazott meg épen a miniszter által most ajánlt vállalatnak.

* **Meggyilkolt paraszt nábob.** Megirtuk ily czimen minapi számunkban *Mós Tógyer* oláh-apáti lakos meggyilkolását. E gyilkosság ügyében most újabb adat merült fel, a menyenyiben a csendőrség nyomozása kiderítette, hogy a gyilkos nem más mint a meggyilkolt édes testvére *Mós Péter*, a gyurki szintén oláh-apáti lakos, ki testvérét közvetlen közelből egy lan-

aludt s csak későn ébredt fel. Este egészen jobban lett s Julcsa által magához kéretett. Ismét elfogott az a félelem, de aztán nevetségesnek találtam azt egy beteg emberrel szemben. Most már az egész teste égett a láztól, de azért azt állította jobban van. Holnap chinint kell bevennie, mondtam neki. Ha mérget ad be szívesen megiszom, felelte kezeimet megragadva s forró csókokkal halmozta el. A beteg ember erősebb volt nálam, a kezem nem bírtam kiszabadítani. Most már igazán félttem tőle. Kiálltani akartam. Szándékom észrevette, valósággal rám vete te magát s ajkam vad tüzes csókkal zárta be. E pillanatban hallatszott a Nusika hangja a háttunk mögött, ne bántsa a mamámat, mert megmondom apának. Ő csakugyan elbocsátott s én rémülten futottam ki a szobából. Egész éjjel nem hunytam le a szememet. Nem tudtam mitévő legyek, botrányt végre is nem csinálhattam. — Megölöm a nyomorultat — hörögte magánkivül a férj.

Az asszony közel simult férjéhez. Csillapodjál édesem, — mondotta hízelve. — Másnap mikor elmondtam neki, hogy tegnap mit tett, bambán, hihetetlenül tekintett rám. Sokkal jobban tisztelem Nagysádat semmint ilyesmire képes volnék, nem akarta elhinni, hogy velem szemben mennyire megfélekedett magáról. Egy lázban elkövetett örültségért nem vonhatod őt felelősségre.

Tavay Károly sötéten nézett maga elé. Nem volt szabad kételkednie, el kellett hinni neje szavait.

caster fegyverrel lötte fültövön. A gyilkos lakásán megtalálták a fegyvert, valamint találtak nála a meggyilkolt fejéből kivett löveggel azonos vagdalt ólomot is. *Mós Péter* tagadásban van. A két testvér között már régebb idő óta folytonos egyenetlenkedések voltak a családi vagyoni miatt, mert *Mós Péter* a felosztásban megcsalva érezte magát testvére által. Legutóbb a két testvér közösen vett lovakat, azok közül azonban kettő elhullott. *Mós Tógyer* így szólott testvérehez, *Mós Péter*hez:

— Nagyon sajnálom testvér, hogy kárt vallottál. A te lovad döglött meg — s nem akart tudni semmit arról, hogy a káron közösen osztozkodjanak. Valószínű, hogy e miatt való bosszujában követte el *Mós Péter* a gyurki végzetes tettét. A gyilkost bekisérték a nagyvárad törvényszék fogházába s vele együtt *Mós Tógyer* a viresut, a ki a gyilkosság éjjelén mintegy 20 lépésnyire aludt gazdájától.

* **Ülések a városházán.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön délután 4 órakor tartja rendes havi gyűlését. — Hétfőn, május hó 8-án két ülés is lesz a városházánál. Délután fél 4 órakor a központi választmány ülése lesz, a melyen az 1900. évi választók névjegyzékét összeíró bizottságokat küldik ki. — Egy félórával később a város nyugdíj bizottsága tart ülést.

* **Pályázat postamesteri állásra.** *Gyappon* egy III. oszt. postamesteri állás üresedett meg, melyre pályázatot hirdet a nagyvárad postais távirda igazgatóság. Pályázati kérvények az igazgatósághoz folyó hó 25-ig nyújtandók be.

* **Csapatszemle a Vérmezőn.** A király ma reggel 9 órakor szemlét tartott a helyőrség felett. A szemlének verőfényes, szép idő kedvezett s már a kora reggeli órákban temérdek ember lepte el a Vérmező környékét. A csapatok kevéssel nyolcz óra előtt kezdtek felvonulni vig zeneszó mellett. Fél kilencz órakor már négy hadoszlopban állott fel a katonaság, várva a királyt. Közvetlen 9 óra előtt *Lobkowits* hadtest parancsnok vette át a csapatok vezényletét. Pont kilenczkor érkezett meg a király, oldalán *Ferencz Ferdinánd* trónörökösével, a kiket az osztrák himnussal fogadtak. Nyomban megkezdődött a szemle. A csapatok példás rendben vonultak el a király előtt. Az elvonulás után a király megelégedését nyilvánította a tiszti kar előtt. A király ezután az egybegyűlt tömeg éljenzése mellett ellovagolt. A legénység a jól sikerült szemle örömeire jobb ebédet és bort kapott.

* **Kerékpárosok a katonaságnál.** A cs. és kir. 7. hadtestparancsnokság rendelete szerint az idei őszi gyakorlatok alatt a tartalékos állományhoz tartozó kerékpárosok is fognak alkalmaztatni. Felhívjuk tehát azon 1890. 1892. és 1894. évfolyamu tartalékosokat, akiknek saját kerékpárjuk van s annak használatáért kárpótlásra igényt nem tartanak, hogy a városi tanács katonai ügyosztályánál a hivatalos órák alatt kerékpárosokul jelentkezzenek.

* **Májusi fagy.** A májussal hűvös idő köszöntött be. Bár a nappalok szép derültek, este és éjjel igen leszál a hőmérő higánya. Május 1-ére pedig dér és helyen-helyen fagy lepte meg a növényzetet, különösen a lapályosabb helyeken. A szőlőkben kevés kárt tett. A városi szőlőtelepen látszik az ojtványokon az erősebb dér nyoma, de azok is kiheverik ezt.

* **Nagyvárad közegészségügye.** Az elmúlt április hónapban Nagyvárad város közegészségügye jó volt, amennyiben kevesebb megbetegedés fordult elő, mint az előző hónapban. Az uralkodó kórok most is a légzőszervek bántalmi voltak, Született 131 gyermek, 63 fiu, 68 leány; meghalt 54 férfi, 49 nő, összesen 103 egyén, tehát a szaporodás 28. — A heveny fertőző kórok szórványosan fordulnak elő s bár a megbetegedések száma magasabb mint az előző években volt, általában mindenik fer-

tőző betegség szelidebb lefolyásu és kevesebb halálozást okoz. Vörheny 14 esetben 3 halállal, difteritis 10 betegedéssel és 2 halálozással fordult elő. Hagymáz 1, kanyaró 5 megbetegülést okozott halálozás nélkül. — Elhaltak városrészek szerint Ujvároson 24, Olasziban 32, V.-Veicenczen 26 és a kórházban 21 egyén.

* **Uj tagok a kath. körben.** A nagyvárad kath. kör tagjai napról-napra örvendetesen szaporodnak. Tegnap ismét a következő új tagokat vette fel a választmány: *Mayr* Sándor háztulajdonost, a Gazd. és Iparbank pénztárnokát, *Gilnreiner* Adolf vasuti hely. állomásfőnököket, *Marinkovits* Sándor vasuti tisztet és *Tóth* Miklós közkórházi ellenőrt.

* **Tavaszi katonai szemle.** Tegnap tartotta meg *Latscher* Viktor vezérőrnagy, dandárparancsnok a tavaszi szemlét a dandárjából Nagyváradon állomásozó csapatok felett. Az kölcsönöz nagyobb érdekességet az ilyen szemlének, hogy ekkor minden előleges bejelentés nélkül előléphetnek akiknek valami panaszuk vagy kérelmük van s előadhadják azt. A tegnapi szemlénél is jelentkezett néhány katona ilyen gyors kihallgatásra. — Ma a helyőrségi kórházban tart szemlét a vezérőrnagy s a betegeteket látogatja meg.

* **Kat naszabadító körorvos.** *Bienstock* Ignác dr., nyitrai körorvos mult hó 22-én szombaton este 10 órakor felkereste *Lange* dr. ezredorvost, ki a trencsényi honvédezdred orvosa és a sorozás tartamára be volt osztva a nyitrai sorozóbizottsághoz, s bizalmasan elő adta neki, hogy három nyitrai előkelő zsidó üzletember fiát óhajtaná kiszabadítani a katonai szolgálat alól. *Lange* dr. eleinte szabadkozott, mire *Bienstock* Ignác 600 (hatszáz) forintot tett le *Lange* dr. asztalára. *Lange* dr. látszólag elfogadta az üzletet és felkérte *Bienstock* drt, hogy írja fel az illető három zsidó fiatalember neveit, hogy megjegyezhesse magának. Ez fel is jegyezte *Kramer* Adolf, *Freund* Salamon és *Felsner* Jónás nyitrai jómodu üzletemberek fiait s mindegyiknél kitétte a papiroson, hogy kit milyen baj ürügye alatt lehetne a szolgálat alól kiszabadítani. Ezután a körorvos ur eltávozott, *Lange* dr. pedig másnap jelentést tett a sorozóbizottság katonai einökénél, valamint *Markhot* Gyula alispánnál is, aki mint polgári elnök volt jelen. Együttal terjedelmes jelentést tett a hadtestparancsnoksághoz. Az ügy innen — a hadügyminiszterhez lesz áttéve. *Markhot* Gyula pedig azonnal erélyesen intézkedett, s elrendelte hogy a három zsidó gyerek, kinek neve »amugy is fel van jegyezve a papiroson« rögtön a sorozás első napján elővezettassék és mind a három az ő külön felelősségére be is soroztatott. A három ifju érdeme szerint járt; mert tekintettel bizonyos fogyatkozásokra, alig lettek volna alkalmasok a szolgálatra s valószínűleg nem sorozták volna be őket. *Bienstock* urral pedig majd mások számolnak el.

* **Közbiztonságunk áprilisban.** Nagyvárad város közbiztonságát április hónapban semmi nagyobb bűneset nem zavarta meg. Lopás 18, sulyos testisértés 3, könnyűtestisértés 4, zsarolás 2, sikkasztás 2, hatóság elleni erőszak 1, váltóhamisítás 1, párviadal 2 esetben fodult elő. Letartóztatva volt 73 egyén, ezek közül az ügyészséghez átkísértetett 9, eltoloncoltatott 64. Kihágási feljelentés 154 lett beadva.

* **A kereszt feltalálás emléke.** Az Üdvözítő keresztfáját kegyes életű Szent *Ilna* császárné keresztette fel. Ennek az emlékére tegnap a Kálvária kápolnában, a melynek oltárképe Szent császárnőt ábrázolja a szent kereszttel, — szent misét mondott *Pák* Emil v.-olaszi segédlelkész.

* **Általános tudott dolog,** hogy a csuz és köszvényes bántalmak legbiztosabb gyógyszere az a kitünő kenőcs, mely *Zoltán Béla* udvari szállító gyógyszerárában Budapesten üvegenként 1 frtért kapható. E páratlan szer, mint számtalan elismerő- és köszönő levél igazolja, a legmakacsabb csuzos és köszvényes bajokat pár napi használat után biztosan meggyógyítja.

* **Elveszett váltó.** Egy 35 forintról szóló, aug. 1-én lejáró váltó elveszett. A megtaláló ez uton is felkérte, hogy a rendőrségen adja át.

Sipisták Lessen.

Operettbe illő módon csapta be két rovtó multu egyén, kiknek nacionáléjuk már rég a rendőrség annaleseibe van felvéve, Less község néhány vagyonos földbirtokosát.

A mult hét folyamán a fővárosi rendőrség táviratilag kereste fel a nagyváradit, hogy két országszerte körözött egyént, a kik a budapesti predéali vonalon utaznak, tartson szemmel.

A jómadarak azonban neszét vették az üldözésnek és a nagyvárad állomáson megugrottak s gyalog az alföldi vonalon mindenütt visszafele mentek. Déli idő volt, midőn Less alá értek. Az egyik, kinek szörnyen elegáns szalon ruháját a kőborlás nem törte még annyira össze, bement a községbe egy kis uti kalandra. Bekopogtatott G. K. földbirtokoshoz s bemutatta magát, hogy ő Nagy József, egy amerikai telep református papja. A messze földről érkezett jövevényt a gazda kitüntető szíveséggel fogadta s meghívta ebédre. Az ál Nagy József pedig ebéd közben csak úgy öntötte az amerikai kalandjait s elbeszélte az amerikai magyar telep nyomoruságos voltát, se iskola, se templom stb. A vége az ebédközi beszédnek az lett, hogy az amerikai református pap könyöradományokat kért templom és iskolaépítésre.

Urias modora s közvetlen előadása semmi kételyt nem támasztott s mikor ebéd után még 5 frtot is kapott, érzékenyen búcsút vett és beállított Z. B. földbirtokoshoz, a kit még jobban meghatott az amerikai magyar telep szomorú sorsa s végül még K. I. bérlőhöz állított be, kitől szintén kapott pénzt s mikor így Less község intelligenciáját kimerítette, a két jó madár utnak indult a zsákmánnyal, hogy mást is hasonló jó eredményre próbáljanak szerencsét. Az egyik elegáns urat a tenkei országuton látták menni, a másik ellenben folytatta az utját a vasuti töltésen.

Pár óra mulva ellávozásuk után a csendőrök kérdezősködtek a faluban a két országos sipista után s így értesült Less község intelligenciája arról, hogy becsapták.

A közvélemény természetesen most nagyon ingerült Lessen a két jó madár iránt, akik még ez ideig nem kerültek kézre.

EGYESÜLETEK.

A honvéd egyesület gyűlése. Meghívás. Alóliert egyleti főjegyző a Nagyvárad városi és biharmegyei 48/49-es honvéd-egyesület igazolt bajtársakat a folyó 1899 évi május hó 7-dik napjának délelőtti 10 órájára Nagyvárad város kis tanács termében tartandó közgyűlésére tisztelettel meghívja. Tárgya a közgyűlésnek: Elnök, alelnök pénztárnok választás és három választmányi tagnak választás utján betöltése. Kelt Nagyváradon 1899 évi május hó 4. Szűts István 48/49-es honvédhadnagy.

Igazságszolgáltatás.

Az ál-detektív. A rendőrség politikai osztályának, — ahogy hivatalosan a detektív kart nevezik, — bizonyos misztikus tekintélye van a község előtt. Innen van, hogy ügyes családok oly gyakran használják fel a titkos rendőri czímet gazságaik elkövetésére. Lázár Vilmos rajzolóra hat ilyen esetet tudtak kisütni a vizsgálóbírósnál. Módszere az volt, hogy detektívnek adva ki magát, hiszékeny embernek közvetítésre ajánlotta fel szolgálatait és csak légben levő összeköttetéseire hivatkozva sokaktól csalt ki kisebb-nagyobb összegeket. Legtöbbször italmérési engedélyek szerzésére vállalkozott és egyik kliensétől például oly czímen csalt ki pénzt, hogy egy miniszteri titkár kell vele megvesztegetni. Természetes, hogy a kiket ilyen módon csapott be, nem igen mertek panasza menni, mert maguk is féltek a kalamitásoktól. A családi esetek közt van egy, amelynél Lázár azt mondta a becsapott embernek, hogy az italmérési engedélyt megkapta, de csak pár nap mulva fogják kiszolgáltatni. A kliens aztán jóhiszeműleg megkezdte a szesz italok mérését, de rövid pár nap alatt kétszer kapott e miatt büntetést. Mikor rek-

riminálni ment, akkor világosították fel bocsapásáról. Hat családi és egy zugirászati eset miatt vonta ma felelősségre a büntetőtörvényszék Tóth Ernő elnöke alatt Lázárt, aki ellen még egy pikáns vádpör is van. Eszerint az ügyes ifju szeméremértő rajzokat készített és terjesztett az éjszakai kávéházak mulató közönsége közt. Ez az üzlet különben igen jól mehetett, amit abból lehet sejtetni, hogy Lázár a 6. gyalogezred irodájában két katonára által a könyvnyomó gépen százával sokszorosította rajzait. Egyszer aztán Szíraszták Gusztáv detektív rajtakapta egy kávéházban, a hol Lázár éppen a detektívvel készült megkínálni egy-két pikáns rajzolatot. A mai tárgyalás, melyre a rendőrség számos képviselője, köztük Szombatfalvy rendőrtanácsos is be volt idézve tanunak, a szeméremértő képek ügyével kezdődött. Lázár Vilmos tagadta, hogy ő rajzolta a képeket hanem azzal védekezett, hogy valami Rubin nevű átutazóban levő németországi rajzolótól kapta őket. A tárgyalás, melyet Lázár ravasz védekezése nagyon hosszadalmassá tesz, még folyik.

Sikkasztó jegyző. Vajda Mihály, Görbed községnek volt körjegyzője harminczhat rendbeli hivatali sikkasztás miatt állt tegnap a nagyvárad kir. törvényszék előtt. A vádlottat — ki nyolcz hónapja van már vizsgálati fogságban — a bűnös üzelmek napfényre kerültek azonnal elmozdította az előjáróság állásából, de a sikkasztó gondoskodott arról, hogy ezt a kellemetlen hírt ne vihessék el neki, mert pár nappal előbb megszökött a községből. Vajda a befizetett adóilletékek egy részét rendszeresen eltette s mivel a községi adónaplókat és főkönyveket ő vezette, nem jöttek rá a visszaélésekre. A jegyző kiadta a félnek a nyugtát, s a könyvekben meghamisította az illető tételét. Tegnap már másodszer tartott ez ügyben a törvényszék végtárgyalást, mert az első alkalommal a kir. ügyész indítványára elnapolták. azt. De tegnap sem kerülhetett ítélethirdetésre a sor, amennyiben Várady Zsigmond dr., a vádlott jogi képviselője több tanu beidézését, valamint a tárgyalás újbóli elnapolását kérte. A törvényszék el is halasztotta bizonytalan időre a tárgyalást.

A salzburgi prépost zsarolója. Lefkovic-Lukács Máttyás felől, akit a rendőrség két család miatt letartóztatott, tegnap az a téves hír terjedt el, hogy a vizsgálóbíró szabaddá helyezte. A hirhedt pénzágens azonban tovább is a törvényszék fogházának lakója s az is marad legalább addig, míg ügyeiben befejezik a vizsgálatot. Lefkovic ellen mostanáig egy a Czerny salzburgi prépost 16.200 forint, valamint Zolnay Béla budapesti lakosnak 6000 forint kicsalása miatt emelt panasza fenáll Oláh András vizsgálóbíró tegnap befejezve az előleges kihallgatásokat, nemhogy szabadon bocsátotta a körmonfont csalót, hanem ellenkezőleg vizsgálati fogságot rendelt el ellene. Annyi tény, hogy a salzburgi főpap már lépéseket tett panaszának visszavonására, de a vizsgálóbíró még a feljelentés tekintetében is folytatja a nyomozást, azt kutatva, nem-e a btkv. 381 §-ában körülírt hivatalból üldözendő csalásról van szó. Zolnay pedig a feljelentéstől egyáltalán nem állt el. Lefkovic-Lukács, a védője, dr. Weisz Sándor tanácsára meg sem felebbezte a fogvatartást kimondó határozatot, azért, hogy a vizsgálat mieelőbb véget érjen. A két panasz tekintetében Oláh bíró e hó 7-ére beidézte tanukul Zolnayt, Formágyi Bélát, Káldor Edét és Burghard Ákos Józsefet, — szóval a vizsgálat még csak most veszi igazán kezdetét.

S P O R T.

Virágkorzó Nagyváradon. A Nagyvárad Kerékpár-Egyesület 1899. évi június hó 4-ik napján, vasárnap délután 3 órakor, a Rhédey-kerti Sport-tér 400 méteres sík versenypályáján Amateur-Versenyt és Virág-Corzót rendez. »Adj Isten!« az egyesület választmány nevében: Fleischacker Hugó, versenytitkár. Kunz Gusztáv elnök. A verseny pontban 3 órakor kezdődik. A társaságok tisztelettel felkértek, hogy résztvevő tagjaik ideérkezésének idejét az elnökséggel tudatni sziveskedjenek, hogy így a

fogadtatás iránti kellő intézkedés megtéessék. A versenypályán állandó Buffett.

Sorrend:

1. Junius 3-án este lámpion-menet gépeken, harsány kürttel a város főbb utcáin. 2. Junius 4-én vendégek fogadtatása az indóház-nál. 3. Délután fél 2 órakor gyülekezés a Szt.-László-téren; 2 órakor kivonulás a versenypályára; 3 órakor a verseny kezdete. 4. Este fél 8 órakor társas-vacsora, díjkiosztás, táncmulatság a Sporttérén. Vacsora-jegy 70 kr.

Versenysorrend:

1. Hírnökök felvonulása harsánykürttel. 2. Vendégyuletek virág-corzója: Egyetenkénti felvonulás a jelentkezés sorrendjében. Díjazás: I. Csoportok részére, 1-sőnek tiszteletdíj, 2-nak diszített nagy ezüst-érem, 3-iknak diszített kis ezüst-érem. Egyeseknek: 1-sőnek nagy, 2-3-iknak diszített kis ezüst-érem. 3. Nagyvárad «K. E.» tagok virág korzója: diszített gépeken 1-sőnek tiszteletdíj és nagy ezüst, 2-ik nagy ezüst, 3., 4. és 5-iknek kis ezüst diszített érmek. 4. Megnyitó-verseny: 2000 méter, 5 kör. Elsőnek és másodiknak kis ezüst, harmadiknak bronz-érem. 5. Vendégek versenye: 3000 méter 7 1/2 kör. a nagyvárad kerékpár-egyesület tagjainak kivételével. — Elsőnek nagy ezüst, másodiknak kis ezüst, harmadiknak bronz-érem. 6. Egyleti verseny: 2000 méter, 5 kör. Nyitva a nagyvárad kerékpár-egyesület tagjainak, kik versenypályán ezen verseny kezdetéig díjat még nem nyertek. Elsőnek kis ezüst, második és harmadiknak bronz-érem. 7. Fő-verseny: 10.000 méter, 25 kör. Elsőnek arany érem (30 korona értékben), másodiknak nagy ezüst, harmadiknak kis ezüst, negyediknek bronz-érem. Vezetési díj nagy ezüst-érem. 8. Vigaszverseny: 1000 méter 2 1/2 kör. Nyitva oly kerékpárosoknak, kik az előző futamok egyikében részt vettek, de első díjat nem nyertek. Elsőnek kis ezüst, második és harmadiknak bronz-érem. Nevezés a Startnál. 9. Műkerékpározás: Elsőnek, másodiknak kis ezüst, harmadiknak bronz-érem. 10. Tréfás felvonulás. Az összes versenyeknél a M. K. Sz. versenyszabályai irányadók. A verseny 4., 6., 7. és 8. számánál nevezéskor 2 korona tét fizetendő. Nevezési zárlat 1899. évi június 1. este 8 órakor. Nevezések a téttel Mezey Mihály versenyintézőhöz (Kossuth Lajos utca 3.) adandók be. Belépő-díjak: Tribün 1 frt, számozatlan ülőhely 50 kr., állóhely 30 és 15 kr. Vendégyuletekhez tartozó és egyleti jelvényvel ellátott kerékpárosok belépő-díjat nem fizetnek s a pályatesten belül foglalhatnak helyet, a nagyvárad kerékpár-egyesület tagjai részére szóló tagigazolványok folyó évi június hó 1-ső napjáig a sporttéri titkári irodában megszerezhetők. Kutyákat a versenypályára hozni szigorúan tiltva van.

ZENE és MŰVESZET.

A „Zenélő Magyarország” zongora és hegedű zenemű folyóirat ép most megjelent IX-dik füzete tartalmazza a következő zenemű ndonságokat: I. L e n g y e l Miska »Csárdabeli kis leány« magyar dalt. II. I v á n f y Greizinger Iván »Majális csárdást«. III. M e y e r H e l l m u n d Erik »Polacca Szalondarabját«. Ily rendkívül gazdag tartalommal jelenik meg a »Zenélő Magyarország« minden egyes füzete, miért is minden zongorázó és hegedűsnek ki a legjobb magyar dal, műdal, cuplé-salon-tánczenét s hegedű ujdonságokat birni óhajta különösen figyelmébe ajánlhatók e zenemű folyóirat hasonként kétszer megjelenő 10—10 oldal tartalmazó füzetei.

Egy negyedévben 6 füzet 60 oldal tartalommal 1 frt előfizetésért kapható s előfizetések a »Zenélő Magyarország« (Klökner Ede) zenemű kiadóhivatalába Budapest, VI. Csengery-utca 62./a. intézendők, honnan árgjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

MULATSÁG.

Tánczestély a velencei Népkörben. A nagyvárad-velencei és váraljai »Népkör« saját szükségleteinek fedezésére f. hó 6-án — szombaton — házas jellegű táncmulatságot

rendez. Belépti-díj 1 korona. Meghívók az estélyre kibocsátva nem lettek, hanem ez uton hivatnak meg a kör tagjai, azok vendégei s a tánczolni szerető fiatalság.

SZINHAZ.

Heti műsor.

1899. május hó 4-től május hó 8-ig.

Csütörtök: A gésák.

Péntek: Az aranylakodalom. (Először).

Szombat: Az aranylakodalom.

d. u.: Liliomfi.

Vasárnap este: Az aranylakodalom.

Színházi hírek. A r a n y l a k o d a l o m bemutató első előadása lesz holnap pénteken. Beöthy László és Rákosi Viktor látványos alkalmi játéka közel másfél éve dominálja a budapesti »Magyar Színház« műsorát és ma 100 előadás után is még folyton tetszéssel adják. A darab a 48-as eseményeket tárgyalja egy igen ügyes mese keretében, a melynek üde levegője, lendülése, kitűnően megrajzolt alakjai, azoknak ötletes virtuozitása magasan felülemelik az A r a n y l a k o d a l m a t a megszokott sablonos alkalmi darabok közül. Az igazgatóság új díszleteket és korhű jelmezeket készített a darabhoz, a melyben Fái Szeréna és Kovács Gyulával az élén részt vesz az egész személyzet. Az előadást szombaton és vasárnap megismétlik.

Bemutatkozás.

Utolsó szerelem. Történeti vígjáték 5 felvonásban. Irta: Dóczy Lajos.

Ma volt a kolozsvári színtársulat drámai személyzetének bemutatkozása s a közönség, mely szépen megtöltötte a házat, lelkesen megtapsolta a színre lépő E. Kovács Gyulát, Szentgyörgyi Istvánt, Fái Szerénát és még több színpadi ismerőst.

Dóczy »Utolsó szerelem« cz. történeti vígjátéka alkalmas egy bemutató előadásra, de mindenki azért nem mutatkozhatik be benne. A ruhatár bemutatta magát, tetszett, ámbár a díszlet nem volt mindig megfelelő hozzá.

Mielőtt még elsorolhatnánk, hogy kik mutatkoztak be, Dóczy romantikus és finom szellemmel megírt történeti vígjátékát meséljük el. A vígjáték Nagy Lajos király udvarában és a páduai hercegi udvarban játszik. Erzsébet királyné (Miklósi Ilona) Druget Máriát (Bajor Riza) Laczfí Apor István vajdához (Bihari Ákos) akarja nőül adni anélkül, hogy valóban meggyőződött volna a kölcsönös vonzalomról. Lajos király, akit beavat a tervbe, figyelmezteti, hogy ne lapdázzon a szívekkel. Az eljegyzés megtörténik és Laczfí Apor vajdát a király a veleneczeiek ellen küldi, hogy szövetségessé, a páduai herceget támogassa. Kísérője, lőfő fegyverhordozója (Bónis Lajos). A harcban szíve is föglyni esik, a páduai herceg Catherina leányát (Fái Sz.) szereti, ki viszonzza is szerelmét és ő maga pedig az ellenség kezébe kerül, honnan Catherina menti ki. Dóczy hosszadalmas verses szerelmes enyelgése után végre a szerelmesek egymásé lesznek. Mária pedig a herceg fiáé Cecco-é, (Tompa Kálmán) ki iránt már régóta titkos vonzalommal viseltetett.

E. Kovács Gyula művészetét ismeri a nagyváradi közönség és az egész ország anélkül, hogy ismertetnénk, csak azt mondjuk, hogy E. Kovács Gyula játszott.

Miklósi Ilona, Turchányi Olga, Szentgyörgyi István, Tompa Kálmán nem ebben a szerepben fognak bemutatkozni a nagyváradi közönségnek az idén.

Fái Szeréna a mult színidény alkalmával szerepelt nálunk s ma mint a színtársulat tagja jeles erejét képezi annak. Dóczy szerelmi enyelgéseit remekül tudta visszaadni s nem volt játéknak egyetlen részlete sem, mely nem a gondos tanulmány jelét ne mutatta volna. Hiszszük, hogy a drámai előadásokat, melyeknek eddig oly kevés becse volt a nagyváradi közönség előtt, ő fogja kedvelté tenni.

A társulatnak egész csapat új tagja van, kikről egy est hatása alatt maradandó véleményről nem lehet alkotni.

Bajor Riza egyes részletekben mutatta meg, hogy képes lelki érzelmeket kifejezni, még más részletekben kevésbé vagy éppen semmit sem mondott azzal amit elmondott. Chronikus lankadás jellemzi játékát, ami kétség kívül igen kárára van a játék összeredményének.

Horváth Paula (Anselma) még mint a Leszkay gárda tagja aratta egykor itt babérait és aratni fogja most is. A darab komoly részleteibe van szerepe beleékelve oly czélből, hogy a komoly hatást eloszlassa s az örök vidám Anselma tőle telhetőleg iparkodott a derűs pillanatokat előidézni.

Az új férfi tagok közül legtöbb jót mondhatunk Bónis Lajosról (Lőfő) és lekevesebbet Bihari Ákosról.

Bónis Lajos rutinért színész, kinek tehetséges játéka kiemelkedik egy kisebb méretű szerepből is és a legjobb reményekkel vagyunk elteive iránta.

Bihari Ákos kitűnő organum és azt hiszi, hogy ezt nem szabad kiaknáztatlanul hagyni. Gyönyörű mindvégig érezes hangon szaval fáradszónakul s hangjával uralja a többi szereplőket. Nehány gesztus szavallat az, amit tőle hallottunk. Ez pedig igen kevés, mert hiányzik belőle a verismus ami után oly igen sóhajtozik ma minden műértő és nem műértő.

Vágó Béla (Bubek nádor) megállotta helyét ugyiszintén Szerdahelyi F. (Barbo Paulino) is.

Az epizód szereplők kioldnak a verses szöveggel s mindenkinek kevés gyönyörűségére nyelvbottlásokat csináltak derűre-borura. (b.—i)

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irta: Neidegg, fordította: Szirtes. 6.

Ada bámulva tekintett föl. Vajjon ez az ember, ki határozott vonásai s néhány redője daczára is még az ifjúság jeleit viseli magán, kegyelmes ur volna-e már? Vajjon nejről van-e szó? Lehetetlen, azt nem említették szülei.

— Anyám? Ő nincs itt, még falun van. Tudja mily nehezen válik meg onnan. De két hét múlva hosszabb időre megérkezik, akkor meg kell őt látogatnia, igen fog örülni, ha meglátja.

— A grófnő mindekor igen kegyes volt irántam, egyedül neki köszönhetem, hogy ma itt állok.

— Nem egyedül neki, — viszonzá Heisterberg leköttelezően.

— Nagyobbára neki, — bizonyítá Gauer mann a meggyőződés hangján és kezdé el sorolni, mit köszönhet a grófnőnek. Utalt az ösztöndíjakra, melyeket neki szerzett, amelyek nélkül nem boldogulhatott volna; megemlékezett ama különös jóságáról, hogy a nyári szünetben heteken át Eggendorfon tartotta s így lehetővé tette, hogy bátyjával együtt lehessen. Ada, ki eddig csak félfüllel hallgatta beszédüket, Eggendorfi hallattára figyelmessé lett.

— Gauer mann ur Eggendorfon tartózkodott? Hosszabb ideig?

— Éveken át ott tölthettem szünetem egy részét.

— Mondják, hogy Eggendorf pompás és nagyszerű! — kiáltott fel. — Egyik barátom csodadolgokat mesélt a kastély szépségéről. Képzeld csak, én még soha életemben nem léptem át igazi kastély küszöbét, — szólt Heisterberdhez fordulva.

— Hiszen atyjának is van, legalább ugy hallottam.

— Csakhogy az nem nagy és nincs rajta semmi különös, aztán meg a mama utálja a falut, azért nem megyünk oda. Különbűn én valódi kastélyra, nagy kastélyra gondolok, sok szobával, ősök képeivel, régi fegyverekkel s több effélével. Ilyet szeretnék én mindenáron látni.

— Ez a kívánsága könnyen teljesülhet, — jegyzé meg a gróf. Ha valann véletlen Eggendorf közelébe juttatja, én is ott leszek, örömmre fog szolgálni, hogy vezetője lehettek.

Vigan összecsapta kezét.

— Igazán! megteszi gróf ur? Mindjár el

is dicsekszem vele barátomnak. Hej, de pompás lehet az élet olyan nagyszerű kastélyban!

— Hogyan képzeled tulajdonképen kisasszony a falusi életet? Ha jól sejtem, csak azt ismeri belőle, mit a város legközelebbi környéke nyújt?

— Persze — és azt is csak a nevelőnő oldaláról szemlélve. Hogyan képzelem a falusi életet? — A ház tele veudéggel, persze mind fiatal és vig. Szép időben csolnakázás, labdázás, társas játékok a szabadban; esős időben pedig tekejáték, szerelmes színművek, kis táncmulatságok.

Gauer mann megütközve nézett. Heisterberg nevetett:

— Mégsem vázolta egész hiven az életet melyet édes anyám folytat.

— Nem? Hát minő volt az élet Eggendorfban? — kérde Áda Gauer manhoz fordulva.

A grófnénak megvolt a napirendje ugy a maga, mint a grófkisasszonyok számára. — kezdé Gauer mann és előadta, hogy a mulatságon és szórakozáson kívül komoly olvasmányokra, zenére és sokféle hasznos foglalkozásra is ki volt szabva bizonyos idő. A hála, melyet jötevéje iránt érzett, megnyilatkozott minden szavában. Végül egészen elragadtatta magát és lelkesedve vázolta a grófné jószívűségét a szegények iránt és őszinte részvételét minden mozgalomban, mely a közjóra irányult. Áda kisasszony, a ki sokkal érdekesebb dolgokat szeretett volna hallani, alig figyelt szavaira, ugy hogy Heisterberg megveregette az ifjunak vállát és félbeszakította:

— Bármennyire örülök is, hogy ily elismerőleg nyilatkozik anyámról, nem szabad elfelednünk, hogy mindez Áda kisasszonyra kevés érdekléssel bír.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Üdvözlét Széll Kálmának.

Bécs, május 3. (Saját tud. távir.)
Singer Vilmos, a sajtókongresszus elnöke táviratilag legforróbb köszönetét küldte Széll Kálmának, az újságírók nyugdíjintézetének bankettjén, a sajtó hivataláról mondott beszédeért. Széll táviratban megköszönte a szeretetreméltó szavakat.

A kath. autonómia.

Budapest, május 3. (Saját tud. távir.)
A kath. autonómia huszonhefes bizottsága ma folytatta a kilencz bizottság javaslata fölötti tanácskozást.

Az olasz kormányváltás.

Budapest, május 3. (Saját tud. távir.)
Londonból hivatalosan jelentik, hogy az olasz kormány lemondott.

A Dreyfus-ügy.

Páris, május 3. A »Figaro« ma nem közöl újabb vallomásokot, de visszatér Du Paty de Clam vallomására és főtartja e vallomás tegnap közölt tartalmát, a melynek néhány pontját szabatosabban írja körül és csak annyit enged meg, hogy legfőlebb a forma nem egészen helyes.

Páris, május 3. A »Gil Blas« szerint Baillot-Beaupré jelentésében nem fog következtetéseket vonni, hanem csak felsorolja a revízió mellett és ellen szóló okokat. (Magy. Táv. Ir.)

Az osztrák miniszterelnök Budapestén.

Bécs, márczius 3. A »Fremdenblatt« értesülése szerint Thun gróf miniszterelnök jövő héten Budapestre utazik. (Magy. Táv. Ir.)

Személyi hir.

Bécs, május 3. Frigyes főherceg ma reggel visszautazik Pozsonyba. (Magy. Táv. Ir.)

Kína.

London, május 3. A «Times»-nek jelentik Pekingből e hó 2-iki kelettel: A britt ügyvivő tudtára adta a cungli-jámennek, hogy Anglia teljes elégtételt követel a kantoni alkirály és az odavaló hatóságok magatartásáért, a miért megengedték, hogy egyenruhás kínai katonák Kaulung területén megtámadják az angolokat. A cungli-jámen tagadja, hogy a hatóságok beleegyeztek a támadásba és azt mondja, hogy a támadást titkos társulatok készítették elő. (Magy. Táv. Ir.)

Az angol alsóház ülése.

London, május 3. Goschen, az admirális első lordja védi a kormány pénzügyi politikáját és azt a reményt fejezi ki, hogy a legújabb között egyezménynek következtében a kormányok között teremtett jobb viszony a fegyverkezés csökkentését fogja maga után vonni. Eddig szükség volt a fegyverkezésre és az erre való kiadások nem voltak meddők.

Erre a pénzügyi törvényt második olvasásban 280 szavazattal 155 ellenében elfogadták. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A hegyközség választmányának ülése.

Nagyvárad hegyközségének választmánya tegnap délután ülést tartott a városházán.

Előzetesen a városi szőlőtelep rendezéséről tett jelentést dr. Sipos Arpád elnök. A telepen a fásoltást teljesen befejezték; elkészítettek 300.000 drb ojtást, tehát mintegy 70.000 drbbal többet, mint tavaly s egy héttel előbb is beérkeztek a munkálatokat s az oltványokat elültették. Továbbá bejelenti az elnök, hogy a telepen 2 hold földet felforgattak telepítésre.

A választmányi ülésen jelen voltak: dr. Sipos Arpád elnök, dr. Molnár Imre, Csorbán Lajos, Széles Lajos, Daday József, dr. Kutiák Agoston, Bordé Ferencz, Szabó József, Márkus János hegybíró.

Első sorban felolvasták Darányi Ignác földművelésügyi miniszter leiratát, amelyben köszönetet mond a választmány üdvözlő feliratért, amelyet a hamis borok üldözéseért küldött a választmány. A köszönetet örvendően tudomásul vették.

A hegybíró jelentése szerint az utóbbi időben igen gyakori a lopás a szőlőhegyen. Fehér Zsigmond szőlőjéből, elzárt helyről 1000 darab fás ojtást elloptak. Ezenkívül igen sok helyről összeszedték az aprójszágot s elvitték. Különösen a vasnt mentén s a városhoz közel fekvő szőlőkben történtek a gyakori lopások. A gyűjtöttknél házkutatást tartottak, de eredmény nélkül. Valószínűleg egy tolvaj kompánia szemelte ki a szőlőhegyet működése színhelyét.

A tavaszi munkálatokra az időjárás igen kedvező volt.

Elnök bejelentette, hogy Des Escherolles Kruspér Károly a szerinte jogtalan szabályrendelet rendelkezése dacára a szőlőjében kutyákat tart s inkább megfizeti a büntetést.

Ezenkívül 20 szőlőgazda bejelenti, hogy továbbra is fognak kutyákat tartani a hegyen s kérték, hogy ez irányban az őszi közgyűlés elé tüsszék ki az alapszabály módosítást. A választmány ezt nem tűzi ki tárgyalásra, mert már nagytöbbséggel határoztak e kérdésben. A hegybíró utasították, hogy haladéktalanul jelentse be azokat, akik a hegyen ebeket tartanak.

A hegyőrökre vonatkozólag, a mai tarthatatlan állapotból kifolyólag előterjesztést tesznek a tanácsnak, hogy 4 előregedett hegyőrnek adjon segélyt a város ezek helyett fiatalabbakat alkalmaznak. A városi közgyűléstől pedig kérték, hogy a hegyőrök számát kettővel szaporítsa.

Még némi apróbb ügyek megbeszélése után az ülés véget ért.

Reich Jenő és Táras

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határídők.

Budapest, május 3.

Az irányzat gyenge.

Buza áprilisra	8.81
Buza októberre	8.30
Uj tengeri	4.43
Rózs ősze	6.77
Zab ősze	5.61
Tengeri augusztusra	—

Az irányzat nyugodt.

Bécs, május 3.	
Osztr. hitel	357.21
Magyar hitel	394.00
Államvasut	861.65
Birodalmi márka	58.75

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. május 3-án.

Magyar aranyjáradék 4%	119.50
Magyar koronajáradék	9720
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	3650
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.35
Horvát-szlávon földtehermentesítési kötvény	96.75
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	164.25
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	138.50
Osztrák járadék papírban	100.75
Osztrák járadék ezüstben	100.50
Osztrák járadék aranyban	120.—
Osztrák korona járadék	100.50
Osztrák államsorsjegyek	139.50
Osztrák magyar bankrészevény	915.—
Magyar hitelbankrészevény	383.75
Osztrák hitelintézeti részevény	358.30
Osztrák-magyar államvasuti részevény	363.20
20 frankos arany (Napoleon d'or)	357.70
Németbirodalmi márka	58.99
London vista	120.45
Párisi vista	47.80
20 márkás arany	11.78

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Évadbérlet 2. szám.	Kisbérlet 2. szám.
Páros.	Páros.

Ma csütörtökön, 1899. május 4-én
a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

A g é s á k.

Énekes játék 3 felvonásban. Zenéjét szerelte: Sidney.

S z e m é l y e k :

Reginald Fairfax, hajós hadnagy	Kassai K.
Benville) a »Teknyős-«	Váradi M.
Cunningham) béka	Iványi Antal
Grimston) hajón	Mányai Zsigmond
Stanley, tiszthelyettes	Korányi Frida
Vun-Csi kínai, a »10.000 gyönyörűséghez« címzett theaház tulajdonosa	Nyáray Antal
Imári Márki kormányzó, rendőrfőnök	Leővey Leo
Mimóza, theaházi énekesnő	Székely Irén
Aranyvirág	Turchányi Olga
Bimbó) gésák	L. Szabó Ilona
Aranyhárfa)	Miklósi Margit
Ibolyácska)	Perényi Anna
Julietta, francia leány	Komlóssy Emma
Nami, japán leány	Váradiné
Tekmini, rendőr	Vank István
Lady Constanze Wyne, utazó angol hölgy	K. Árpási Kata
Mari Worthington	Hatala Györgyike
Edit Grant	Vásárhelyi Vilma
Molly Seamure	Perényi Margit
Katana, japán tüéztiszt	Mezey Mihály

Helyárok: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint, IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I. II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet, I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár. Földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 30 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy színlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap pénteken, 1899. május 5-én

itt először

rendes helyárrakkal, bérletfolyamban:

Aranylakodalom

Látványos alkalmi játék 8 képből, dalokkal és táncszal. Írták: Beóthy L. és Rákosi V.

A színházvezetői felhatalmazással

Dr. V. HORVÁTH JÁNOS.

NYILTTÉR.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy a

KARGER-féle nyári mulatót

átvettem és teljesen **ujjonnan** berendeztem.

Ünnepélyes megnyitása

a **37-ik** József főherceg nevét viselő ezred

KATONAZENEKARA

közreműködése mellett

f. é. május hó 4-én
lesz.

Jó magyar konyháról és kitünő italokról gondoskodva van.

Minél számosabb látogatást kér

Karikás Vilmos.

Miskolczi Barnabás nagyvárad kir. közjegyzőtől.

Árverési hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a kiskoru Kálmán György tulajdonát képező 130 darab Léderer és Kálmán szeszgyári részvény Nagyvárad város árvaszékének

1096 és 1296 számú végzése folytán folyó évi május hó 12-ik napján délelőtt 9 órakor irodámban (Nagyvárad, posta-utcza) megtartandó nyilvános árverésen el fog adni.

Feltételek:

1. A részvények egyenkint bocsáttatnak árverés alá.
2. A részvények darabonként 200 forinton alul el nem adtnak.
3. Árveréni kívánók kötelesek minden részvény árverésekor 22 frt bántat pénzt letenni.
4. Vevő köteles a vételárat készpénzben azonnal kifizetni s a részvényt átvenni.

Kelt Nagyváradon, 1899. évi április hó 28-án.

Miskolczi Barnabás.
kir. közjegyző.

Nyári megőrzésre

elfogadok mindenféle **szörmeárut, uti bundát, kabátot, szőnyeget** stb. felelősség mellett.

Kérem a n. é. közönséget, hogy a mi javítani való van a

téli ruhákon

azt a nyár folyamán olcsóbban megjavítom; a javításért ősszel kell fizetni. A kalapraktárt kiárulom; a készlet tart. gyári áron adom.

Tisztelettel

Horváth János,

szücs mester.

Üzlethelyiség Fő-utcza, lakás N.-Magyar-utcza 332. sz. (saját ház.)

V i l l a n y - v i l á g i t á s !

SZENT-LÁSZLÓ GYÓGYFÜRDŐ

(PÜSPÖK-FÜRDŐ.)

NAGYVÁRAD MELLETT.

Az ezredévi kiállításon e fürdő a nagy arany érmet nyerte.

☛ Vasut-, távirda- és posta-állomás helyben. ☛

☛ *Telefon összeköttetés Nagyváraddal.* ☛

Hazánk legrégebb gyógyhelye, természetes meleg 24—33 R° kénes hévforrásokkal, ártézi kuttal, ezen források fölé vannak építve az impozáns berendezésű uri- és női tükör-fürdők, kabin- és mór földes fürdők, a gyógyeszközökkel dúsan felszerelt gyógypihenő termek. Nagy sétányok. Tekepálya.

Fürdőzésre javalva van: az ízületek és izmok csúzos bántalmainál, idült s különösen savós ízületi loboknál, esontörések és ficzások után visszamaradt fájalmaknál; köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumaticus alapon keletkeztek (ischiasnál): különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomor-bántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Mórfürdők használata kitünő sápkór, vérszegénységnél, a női hatású görvélly és angolkóránál, légzőszervek és gyomorhurutjánál.

Szórakozásul szolgál gyönyörű erdei sétányok, gyógyterem, zongora, tekeasztal, tekepálya, olvasóterem, cukrászda, fővárosi és vidéki lapok, gyakori estélyek, tánczvigalmak, lawn tennis pálya, társas kirándulások a fürdő regényes hegyvidékére, naponta háromszor tέρzene.

Évad: május 1-től szept. 31-ig. Főévad június 1-től augusztus 31-ig, elő- és utóévadban 30°₀ ármérséklet.

Kitünő magyar konyha áll rendelkezésre, mely **Czeplédy Sándor** és Gráff Ottó volt püspöki szakács közös vezetése alatt a legkényesebb igényeknek is megfelel. Tisztán kezelt erdélyi és érmelléki borokról gondoskodtam.

A vendégek részére szükséges tejet, a külön e célra berendezett saját tehénészet szállítja.

Olcsó és jó élelmezés, kényelmes lakás, napi ár 60 krtól 3 frtig.

Orvos: Dr. TERNER BÉLA.

A fürdő újabb berendezésénél s felszerelésénél nem kimélve fáradságot és költséget, célom volt, hogy az minden tekintetben megfeleljen a mai kor követelményeinek és a sikerdús gyógyhatása mellett kényelem tekintetében is kiállja a versenyt bármely külföldi fürdővel.

A n. é. közönség szives jóindulatát és pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

CZEGLÉDY SÁNDOR,
fürdő-bérlő.

V i l l a n y - v i l á g i t á s .